

POSTANOWIENIE Z DNIA 30 STYCZNIA 2008 R.

WO 1/08

Połączenie do wspólnego prowadzenia sprawy, którą sąd pierwszej instancji po uchyleniu wyroku rozpoznaje ponownie i w której oskarżony jest tymczasowo aresztowany, z inną sprawą tego oskarżonego, w której nie wydano jeszcze wyroku i w której tymczasowego aresztowania nie stosuje się, nie znosi właściwości sądu „przed którym sprawa się toczy” (art. 250 § 2 k.p.k.) do orzekania w przedmiocie tymczasowego aresztowania na podstawie art. 263 § 7 k.p.k.

Przewodniczący: sędzia SN J. Steckiewicz.

Sędziowie SN: M. Buliński, M. Pietruszyński (sprawozdawca).

Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: G. Ocieczek.

Sąd Najwyższy w sprawie kmdr. rez. Henryka W., oskarżonego o popełnienie przestępstwa określonego w art. 258 § 3 k.k. i innych, rozpoznając w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 30 stycznia 2008 r. wniosek Wojskowego Sądu Okręgowego w P. o przedłużenie stosowania wobec oskarżonego tymczasowego aresztowania na okres 6 miesięcy, przekraczający dwuletni okres stosowania wobec niego tego środka zapobiegawczego, po wysłuchaniu Prokuratora wnoszącego o uwzględnienie wniosku; na podstawie art. 35 § 1 w zw. z art. 263 § 7 k.p.k. stwierdził swą niewłaściwość do rozpoznania wniosku Wojskowego Sądu Okręgowego w P. w przedmiocie przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego kmdr. rez. Henryka W. na okres oznaczony, przekra-

czający termin określony w art. 263 § 3 k.p.k. i sprawę w tym zakresie p r z e k a z a ł do rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P.

U Z A S A D N I E N I E

W dniu 7 marca 2005r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w P. wpłynął akt oskarżenia, w którym m.in. kmdr. rez. Henrykowi W. przedstawiono zarzut popełnienia przestępstwa określonego w art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k., polegającego na zaborze w celu przywłaszczenia, wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, części mechanicznych oraz sprzętu okrętowego na kwotę 562 537,65 zł na szkodę Logistyki Marynarki Wojennej RP. W tej sprawie /sygn. So 4/05/ Wojskowy Sąd Okręgowy w P. zastosował wobec oskarżonego w dniu 2 lipca 2002r. tymczasowe aresztowanie, który to środek postanowieniem Sądu Najwyższego Izby Wojskowej w Warszawie z dnia 14 sierpnia 2002 r. został zmieniony na środek zapobiegawczy – zawieszenie w czynnościach służbowych.

W dniu 20 lipca 2006 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w P. wpłynął kolejny akt oskarżenia w sprawie wieloosobowej, w którym oskarżono również oskarżonego kmdr. rez. Henryka W. o popełnienie trzech przestępstw, kwalifikowanych z art. 258 § 3 k.k., art. 228 § 1 k.k. i art. 228 § 3 k.k. Pierwsze z nich miało polegać na kierowaniu wspólnie z inną osobą w celu osiągnięcia korzyści majątkowej grupą przestępczą, mającą na celu popełnianie przestępstw na szkodę Marynarki Wojennej RP, przez zabór w celu przywłaszczenia mienia wojskowego w postaci części okrętowych, wystawiania fałszywej dokumentacji dla legalizacji przestępczej działalności. Drugie i trzecie przestępstwo polegało na przyjęciu, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, korzyści majątkowych od przedstawiciela

prywatnej firmy za umożliwienie mu uczestnictwa w postępowaniach mających na celu udzielenie zamówień publicznych i zorganizowanie zмовы przetargowej, stanowiącej naruszenie przepisów prawa.

Postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 27 września 2006r. sprawę oskarżonego Henryka W. i innych wyłączono do odrębnego postępowania /So 34/06/.

W tej sprawie zastosowano wobec kmdr. rez. Henryka W., już na etapie postępowania przygotowawczego, mocą postanowienia Wojskowego Sądu Garnizonowego w P. z dnia 6 lutego 2006 r. tymczasowe aresztowanie, które było sukcesywnie przedłużane, przy czym postanowieniem z dnia 2 stycznia 2007 r., w toku rozprawy przed sądem pierwszej instancji, przedłużono stosowanie tego środka do dnia 5 maja 2007 r.

W dniu 13 lutego 2007 r. we wskazanej sprawie zapadł wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w P. Tym wyrokiem oskarżony Henryk W. został uznany za winnego popełnienia przestępstw określonych w art. 258 § 3 k.k., art. 228 § 1 k.k. i skazany na karę łączną 4 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w rozmiarze 300 stawek dziennych po 100 zł każda, przy czym na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 5 lutego 2006 r. do dnia 13 lutego 2007 r.

Od zarzutu popełnienia przestępstwa określonego w art. 228 § 3 k.k. oskarżony został uniewinniony.

Po wydaniu tego wyroku Wojskowy Sąd Okręgowy w P. postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2007 r. przedłużył stosowanie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego do dnia 5 sierpnia 2007 r.

Sąd Najwyższy – Izba Wojskowa wyrokiem z dnia 31 maja 2007r. uchylił wskazany wyrok i tę sprawę przekazał Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania. Sprawę tę zarejestrowano w Wojskowym Sądzie Okręgowym w P. pod nową sygnaturą So 31/07. Po-

stanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 17 lipca 2007 r. przedłużono stosowanie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego Henryka W. o dalsze 6 miesięcy – do dnia 5 lutego 2008 r.

Następnie, postanowieniem z dnia 10 września 2007 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w P. połączył do wspólnego prowadzenia m.in. sprawę kmdr. rez. Henryka W., oskarżonego wspólnie z innymi o popełnienie przestępstw określonych w art. 258 § 3 k.k., art. 228 § 1 k.k. i art. 228 § 3 k.k. (oznaczając tę sprawę błędną sygnaturą So 34/06, podczas gdy nowa sygnatura nadana tej sprawie po uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania to So 31/07) ze sprawą o sygnaturze So 4/05, w której był oskarżony wspólnie z innymi o popełnienie przestępstwa określonego w art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i tą ostatnią z wymienionych sygnatur objęto połączone sprawy.

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2008 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w P. wystąpił do Sądu Najwyższego Izby Wojskowej z wnioskiem o przedłużenie tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego o dalsze 6 miesięcy, przekraczające dwuletni okres stosowania tego środka zapobiegawczego. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że maksymalny czas stosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu sądowym, łącznie z czasem stosowania tego środka w postępowaniu przygotowawczym, liczoną do wydania wyroku przez sąd pierwszej instancji, nie może przekroczyć 2 lat i wobec tego, że granica ta zostanie osiągnięta w postępowaniu toczącym się przeciwko oskarżonemu w dniu 5 lutego 2008 r., należało wystąpić do sądu wyższego rzędu, zgodnie z treścią art. 263 § 4 k.p.k., jako właściwego do dalszego stosowania tego środka zapobiegawczego, na okres przekraczający 2 lata.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Analiza treści wniosku wskazuje, że Wojskowy Sąd Okręgowy w P, występując do Sądu Najwyższego z wnioskiem w trybie art. 263 § 4 k.p.k.,

nie odniósł się w sposób właściwy do ustaleń w zakresie czynności procesowych poczynionych w tej sprawie. Rozważając treść art. 263 § 3 k.p.k. nie zwrócił bowiem uwagi na to, że w sprawie oznaczonej sygnaturą So 34/06, toczącej się przed Wojskowym Sądem Okręgowym w P., w której rozpoznawano zarzuty popełnienia przez oskarżonego Henryka W. przestępstw określonych w art. 258 § 3 k.k., art. 228 §1 i § 3 k.k. i w której zastosowano wobec niego tymczasowe aresztowanie oraz przedłużano jego stosowanie, ten Sąd orzekając w pierwszej instancji wydał pierwszy wyrok.

Granice dla możliwości orzekania o przedłużeniu tymczasowego aresztowania, ponad łączny okres określony w art. 263 § 3 k.p.k., stanowi data pierwszego wyroku wydanego przez sąd pierwszej instancji. Po wydaniu wyroku można dalej przedłużać tymczasowe aresztowanie, ale już na innej podstawie prawnej. Związanie możliwości przedłużania tymczasowego aresztowania wyłącznie z okresami rzeczywistego pozbawienia wolności (podejznanego) oskarżonego w sprawie o określone zarzuty (art. 258 § 3 k.k art. 228 § 1 i 3 k.k.), w której decyduje się o przedłużeniu, powoduje, że połączenie tej sprawy, po uchyleniu wydanego w tej sprawie pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji i przekazaniu jej do ponownego rozpoznania, z inną sprawą, w której tylko na wstępnym etapie postępowania przygotowawczego stosowane było tymczasowe aresztowanie, nie ma znaczenia dla rozważań w kwestii przedłużenia tymczasowego aresztowania. W tym kontekście wskazać również należało na fakt, że połączenie obu spraw do wspólnego rozpoznania nastąpiło dopiero po wydaniu przez Sąd pierwszej instancji ostatecznej decyzji w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania. Przedstawionego stanowiska Sądu Najwyższego nie może zmienić okoliczność, że w tej innej sprawie, w której postawiono oskarżonemu zarzut popełnienia przestępstwa określonego w art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.p.k. nie zapadł wyrok, oskar-

żony był pozbawiony wolności – na wstępnym etapie postępowania przygotowawczego – od dnia 2 lipca 2002 r. do dnia 14 sierpnia 2002 r., gdyż nie w tej sprawie rozstrzyga się o przedłużeniu tymczasowego aresztowania. Okres ten może zostać zaliczony na poczet przyszłej kary pozbawienia wolności, gdy zostanie wymierzona. Zatem, skoro w sprawie o sygnaturze So 34/06 do chwili wydania pierwszego wyroku przez Sąd pierwszej instancji łączny okres stosowania tymczasowego aresztowania nie przekroczył okresu wskazanego w art. 263 § 3 k.p.k., to nie było podstawy do uruchomienia procedury wskazanej w § 4 tegoż artykułu.

Po wydaniu pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji możliwość stosowania tymczasowego aresztowania normuje § 7 art. 263 k.p.k. Przepis ten dotyczy również przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania po uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji, gdyż jest to sytuacja następująca po wydaniu „pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji” (por. T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego, komentarz, Kraków 2003, s. 694-695)). Korzystając z możliwości wskazanej w art. 263 § 7 k.p.k., Sąd pierwszej instancji przedłużył, po uchyleniu wyroku i przekazaniu sprawy So 34/06 do ponownego rozpoznania, tymczasowe aresztowanie wobec oskarżonego do dnia 5 sierpnia 2007 r. (akta So 31/07). Natomiast kolejne i ostatnie przedłużenie tego środka w tej sprawie dokonane zostało w dniu 17 lipca 2007 r., już na niewłaściwej podstawie prawnej (art. 263 § 3 k.p.k.), pomijającej fakt wydania w tej sprawie pierwszego wyroku przez Sąd pierwszej instancji.

Na marginesie prowadzonych rozważań podnieść również należało, że nawet gdyby uznać za prawidłowe stanowisko wskazane we wniosku, iż po połączeniu spraw, czynność procesowa sądu w zakresie merytorycznego rozstrzygnięcia jednej ze spraw, dokonana w okresie poprzedzającym to połączenie, nie ma znaczenia dla kwestii przedłużenia tymczasowego aresztowania, to i tak wniosek ten został złożony po upływie łącznego

okresu tymczasowego aresztowania określonego w art. 263 § 3 k.p.k. Nie uwzględniono bowiem, że przy określonym założeniu wnioskującego Sądu, w sytuacji połączenia spraw do wspólnego rozpoznania, okresy tymczasowego aresztowania liczy się od chwili wcześniejszego aresztowania (zatrzymania) w którejkolwiek z połączonych spraw (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2000r., II KZ 60/00, OSNKW 2000, z. 7-8, poz. 71).

Uwzględniając przedstawioną argumentację dotyczącą możliwości uruchomienia procedury wskazanej w art. 263 § 4 k.p.k., stwierdzić należało, że Sąd Najwyższy nie jest właściwy do rozpoznania wniosku Wojskowego Sądu Okręgowego w P., gdyż to w gestii tego Sądu leży rozstrzygnięcie o konieczności dalszego stosowania tymczasowego aresztowania wobec oskarżonego.